

Az iskolakönyv.

Az első, a legnagyobb gondtól lassankint mégis megszabadul a főváros népe így szeptember elején. A hirhedt indiánus csaták, a melyeken az ököljog uralkodott és a ki birta, marta, ma már a Vadölő és Bórharisnya emléktárába kerültek. Az iskolai beírás simán, rendben, nyugodalmasan folyik. Nincs az a szülő, a ki el ne tudná helyezni a gyermekét a megfelelő iskolába, ha idején hozzálát és nem tulságosan válogatós. Maga a rendszer, a hogy a fölvétel a főváros tanító intézeteibe történik, kizár minden visszaélést, protekciót, igazságtalan kedvezést. Az állam bizonyos fajtájú iskoláiban még mindig nagy a tolongás és jórészt hiábavaló a tülekedés. Így az Andrássy-uti felsőbb leányiskola első osztályába állandóan ötször annyi a jelentkező, mint a hely, van is ott viaskodás, protekcióvadászat, a künrekedtek fogcsikorgatása. De az iskola nem hibás abban, hogy népszerű és abban sem, hogy korlátozva van tér dolgában. Hogy pedig éppen Budapesten, a hol a legtöbbet kellene áldoznia, aránytalanul szűkebb marku az állam a városnál, azt a kisgyerek is tudja.

Mert Budapest székesfőváros politikáját, gazdálkodását, berendezkedését lehet keményen bírálni, lehet *en bloc* elítélni. De az az egy bizonyos, hogy kulturát nagyszerűen csinálnak itt. Bőséges áldozással, modern szellemben, elfogulatlanul minden irányban, függetlenül az elavult dogmáktól és a radikális nagyképűség dogmáitól egyképpen. Itt dolgoznak, tervelnek, számítnak, módszeresen haladnak, mindig előre, mindig fölfelé. Nincs tere a kapkodó dilettantizmusnak, a zseniálist játszó ötletességnek, de a pedáns vaskalaposságnak. Örömezeket az iskolákat nézni, a melyek külső disze, izlése, világossága, nyugodt homlokzata, ragyogó ablak-sora oly találón szimbolizálja a bent folyó munka stílusát és lelkét.

Csak ez az öntudatos vezetés tette lehetővé, hogy rövid idő alatt megszűntek a beírás körüli mizériák és az első nagy szociális és kulturális probléma, hogy minden gyermek hozzájusson a maga természetének

megfelelő iskolához, oly szerencsés megoldást nyert. Az első gondon tul vagyunk. A második azonban még ma is a nyakunkon van. A gyerek már benn ül az iskolában, de még nincs könyve. Könyve és száz más „tanesszköze”. A főváros ingyen adoktatást, de a könyvet a szülőknek kell megszerezniök. És ezekkel a könyvekkel igen nagyok és sokfélék a bajok. A *Budapesti Hírlap* ma egy terjedelmes, mégis nagyon érdekes rezümében sorolja föl ezeket a bajokat. Köztük még nem is az a legnagyobb, hogy a könyvek drágák. Valóságos anarkia uralkodik ezen a területen. Szabad zsákmány az iskola gyermekserege, helyesebben a közönség, a melynek iskolabárá gyermekei vannak. És erre a példára mohón, gyakran szemérmetlenül veti rá magát a spekuláció.

Gyakran lehet hallani irói körök-

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Iktatószám	Szerző	Osztályozás
	Cím <i>Az iskolakönyv.</i>	Tárgy
	Forrás: <i>Esti ujsag</i>	Hely
	Pop. 1913 IX/3	Idő
	(Hely)	Személy
	(Idő)	Helyszám
	(Köt. v. füz.)	

ben, hogy az egyetlen anyagilag is gyümölcsöző műfaj Magyarországon a *tankönyvkiadás*. Ebben a keserű paradoxban van valami igazság. De még sokkal igazabb, hogy az egyetlen gyümölcsöző irodalmi üzlet a tankönyvkiadás. Mi annak a szegény tanárnak vagy tanítónak a néhány garasa a kiadók millióihoz képest? És ezt az üzletet mind a mai napig nem sikerült szabályozni. Mert az iskolákból hivatalosan kiadott jegyzékben is azt olvassuk szigorú *kategorikus imperativus*-ban, hogy a gyerekek csak *azt a kiadást* merjék megvenni, a mely a listában föl van tüntetve. Hogynél Hiszen a hetedik és nyolcadik kiadás között megváltozott a só kristályosodásának rendszere és a mohácsi vész dátuma, a német igék gyöngé ragozása és a 2684 logarit-musa.

Csináljon a főváros itt is rendet, nagy energiájával, függetlenségével, szociális érzékével. És ha már nem adhat ingyenkönyvet diákjainak, vigyázzon legalább arra, hogy ne zsákmányolhassák ki a szüléket. És teremtsen elfogadható uzust az iskolakönyvek bírálata és elfogadása dolgában.